

Jedlik Ányos

(1800. Január 11. – 1895. December 13.)

CSALÁD

FÖLDMŰVES SZÜLŐK GYERMEKE. APJA JEDLIK FERENC, ANYJA SZABÓ ROZÁLIA.

ISKOLÁI

NAGYSZOMBATI, ÉS A POZSONYI GIMNÁZIUM
SZENT BENEDEK-REND GYŐRI LÍCEUMÁBAN
BÖLCSESZETI TANULMÁNYOK.

DÍJAK

KIRÁLYI TANÁCSOSI CÍM

Szimón született (ma Zemné), Komárom megyében, Magyarországon. Származása szerint magyar volt, de a neve szlovák eredetű.

Tanulmányait Nagyszombaton kezdte el.

1817-ben a Szent Benedek-rend növendékei közé lépett, ez volt élete döntő lépése.

1839-ig bencés rendi iskolákban tanított, majd 1840-től a budapesti tudományegyetemen, fizika-mechanika szakon.

1845-ben magyarul kezdte tanítani tanítványait latin helyett.

Az 1856-ban megjelent Műszótárnak is egyik szerkesztője volt.

A Magyar Tudományos Akadémia tagjává vált 1858-tól.

A tudományos munkáiban jóval előbb járt kortársainál, és nem beszélt a legfontosabb találmányáról, a dinamóról 1856-ig. A dinamó feltalálása Siemens nevéhez fűződik mert Jedlik nem tette közzé találmányát.

A győri rendházba vonult nyugdíjba, ahol folytatta munkáját. Itt hunyt el 1895-ben.

Fiatal korára az általános érdeklődés volt jellemző, foglalkozott kémiával, elektrokémiával, később elektromosságban volt sok alkotása, és kiemelkedőek voltak az optikai kísérletei. Az egyszarkú villanyindítójával megfogalmazta a dinamó elvét hat évvel megelőzve Siemens-t és Wheatstone-t. Az elv lényege, hogy két egymással szemközti elektromágnes indukálja a mágneses mezőt a forgórész körül. Az elektromos áram elektromágneses hatásának bemutatására építette meg a villámdelejes forgonyát, amely egy elektromotor volt. Az elektromotorral megmutatta, hogy az áram járművek hajtására is alkalmas, így megteremtette a mai áram hajtotta autók nagykorai őst.

Jedlik Ányos az informatika területén is alkotott: egy görbéket rajzoló "analóg számológépet", melynek görbéi a mai számítógépekkel újrarajzolva is pontosnak bizonyultak.